

Motion om utveckling av Järva

Järva är ett område med stora kvaliteter och värden. Här finns vackra grönområden, kulturhistoriska miljöer, konsthallar, samlingsplatser, kulturklassade byggnader och närheten till staden. På Järva finns ett aktivt föreningsliv och många eldsjälar. Järva är också en plats där många människor som är på väg att etablera sig i Stockholm bor i några år av sitt liv, därför är omflyttningen högre än i staden som helhet och boendetätheten större. Befolkningen är också yngre än i resten av Stockholm. Stockholmare här, precis som i hela staden, vill kunna leva sina vanliga liv. Det borde vara en rättighet att alla stockholmare, oavsett var i staden man bor, ska kunna vara trygga i sina bostadsområden. Men skillnaderna mellan olika delar av Stockholm har tillåtit att bli för stora.

Staden har inte tagit sitt ansvar för Järva. I övriga Sverige har skjutningarna minskat, men inte i Stockholmsregionen. Här har kriminella gäng tillåtit att etablera sig och nu blivit en del vardagen i bland annat Järva. Den upplevda tryggheten är generellt sett lägre i Järva än i övriga delar av staden. Jämfört med innerstaden ligger otryggheten på dubbelt så höga nivåer. Andelen som anger att de vill flytta från sitt område på grund av otrygghet, mycket brottslighet och ordningsstörningar är 20 procent i Spånga-Tensta och 26 procent i Rinkeby-Kista. Detta är att jämföra med 3 procent i de närliggande stadsdelarna Bromma och Kungsholmen eller med genomsnittet för hela staden: 6 procent. Detta säger något om människors situation. I de rikare områdena av vår stad uppger fler yngre killar att de prövat narkotika, men det är i Järva som unga män misstänkts för narkotikabrott. Trångboddhet för barnfamiljer är betydligt vanligare i Stockholm än i övriga Sverige. I staden är den som vanligast i Rinkeby-Kista, följt av Spånga-Tensta. Trångboddheten är också en förklaring till varför Järva drabbades hårdast av pandemin. Av stadens stadsdelar är arbetslösheten som högst i Järva, omkring tio procentenheter högre än i innerstaden. Behörigheten till gymnasiet var år 2020 var 72 procent, att jämföra med 93 procent i Bromma och 95 procent på Kungsholmen. Vissa områden är framgångsrika i att rusta individer för arbetsmarknaden men får aldrig del i framgången då de flesta flyttar till andra områden när de skaffat utbildning och jobb. Stora delar av Järva är idag präglad av denna lyckoparadox.

Varje gång de borgerliga partierna styr staden har de prioriterat utförsäljningar av bostadsbestånd och centrumanläggningar, vilket försvårat stadens utveckling av stadsdelarna. Det är inte rimligt att människor som bor i Stockholm har det så här. Vi kan inte acceptera att stockholmare som råkar bo i vissa områden har det sämre än de som bor i andra områden. För att lösa ojämlikheten i Järva krävs långsiktiga investeringar.

Stadsutveckling ett kraftfullt verktyg

Stadens översiktsplan pekar ut Järva som ett fokusområde i ytterstaden. Det gäller både hela stadsdelsområdet, men också ett antal stråk och samband för att bättre koppla samman olika delar inom området och andra närliggande områden. Genom att staden riktar investeringar och planeringsresurser till Järva skapas en genomförandekraft i stadsbyggandet och det blir möjligt att

få igång mer omfattande bostadsbyggande och stadsutveckling än vad som vore möjligt med nuvarande marknadsförutsättningar. På så sätt skapar staden också långsiktiga förutsättningar för marknadens aktörer att bidra till stadens utveckling.

Genom att på detta sätt kraftigt öka bostadsbyggandet kan staden också stärka förutsättningarna för kultur- och idrottssatsningar, arbetsplatser och företagande, utbildning och service. Samtidigt finns möjligheter att stärka sambanden och förbättra samspelet inom Järva och med omgivande stadsdelar.

Stor potential för stadsutveckling i Järva

När staden satsar, riktar resurser och visar marknaden vägen kan stadsutveckling pågå i prioriterade områden, till och med i tider av sämre konjunktur. Det som ska göras i Järva är enligt översiktsplanen bland annat följande.

Kista, som har en viktig regional funktion, ska utvecklas genom att stärka kopplingar till omkringliggande stadsdelar och kommuner. Området har stor betydelse för innovation och näringslivsutveckling med Kista Science City och är unikt för ytterstaden med sin höga andel arbetsplatser. Det finns en stor bostadspotential som ska tas tillvara och i kombination med att utveckla näringslivet och tillföra andra värden kan Kistas utveckling bidra till social hållbarhet i hela närområdet Kista-Järva.

Rinkeby-Kistas bostadsbestånd behöver kompletteras och offentliga rum behöver rustas upp. Det är viktigt att öka blandningen av verksamheter, bostäder och högre utbildning för att ytterligare öka Kistas attraktivitet. I området finns en unik potential med flera servicecentrum, arbetsplatsområden och utmärkta kommunikationer.

Tensta-Rinkeby-Spånga ska stärkas genom utveckling av bostäder, offentlig service och nya mötesplatser. Kopplingen till Rinkeby ska utvecklas med olika former av stadsutveckling, förbättrade gång- och cykelvägar samt eventuellt en bussförbindelse. Det är även angeläget med bra kopplingar till Järfälla kommun.

Tensta och Hjulstas möjligheter till stadsutveckling är främst genom kompletteringar längs med befintliga gator och inom befintlig bebyggelsestruktur. Fler bostäder av blandade storlekar och upplåtelseformer behövs för att minska trångboddhet och minska segregation. Tensta centrum kan utvecklas med ökad kommersiell service genom att nya bostäder och arbetsplatser skapas. Upprustning av befintlig bebyggelse och det offentliga rummet, till exempel parker, är högt prioriterat. Hjulsta torg har potential att förbättras avsevärt med en tryggare miljö genom satsning på det offentliga rummet samt med kommersiell service. Befintlig kommersiell service och föreningsverksamhet ska värnas.

Stoppade projekt istället för utveckling

De senaste åren har prioriteringarna kring Järva tyvärr legat långt ifrån den ambition som tydliggörs i översiktsplanen.

I Spångadalen pågick ett arbete med att studera hur Tensta, Rinkeby och Bromsten skulle kunna kopplas samman på ett fysiskt och socialt hållbart sätt samt pröva möjligheten för bostäder i Spångadalen. Förslaget innehöll en ny grundskola med årskurserna F-9 för 900 elever med tillhörande idrottshall, en mindre idrottshall, fyra nya parker, två nya förskolor, 1 500-1 700 nya bostäder i både flerbostadshus och radhus, ett regionalt cykelstråk och en ny gång- och cykelbro till Rissne. Detta sammanhängande arbete för Spångadalen stoppades helt av den moderatledda majoriteten år 2018.

I Husby har den moderatledda majoriteten stoppat 600 bostäder, hälften av de planerade nya förskoleavdelningarna (från 12-14 avdelningar till 6 avdelningar) och 50 radhus. Det sistnämnda är extra allvarligt med tanke på att Husby idag helt saknar småhusbebyggelse.

I Tensta har den grönbå majoriteten stoppat planerna på verksamhet i Tensta gymnasium, och därmed renoveringen av byggnaden som nu istället står tom och förfaller. Även Kämpingeskolan, också i Tensta, står tom och öde. Den grönbå majoriteten har även stoppat det planerade förvaltningshuset för Spånga-Tensta stadsdelsförvaltning. Förra mandatperioden fanns också planer på att riva det otrygga parkeringsgaraget i Tensta centrum för att istället bygga ett hus med kommersiella lokaler. Även dessa planer har det blivit stopp för.

I Rinkeby genomfördes år 2018 efter ett socialdemokratiskt initiativ en arkitekttävling om hur skolans rum kan spela en aktiv roll för att främja en miljömässigt och socialt hållbar utveckling. Syftet med idétävlingen var att bidragen skulle leda till konkreta utvecklingsprojekt i Rinkeby. Efter majoritetsskiftet blev det stopp för detta och alla goda idéer som framkom i tävlingen har lagts i en byrålåda.

Från avveklning till utveckling

Under innevarande moderatledda mandatperiod har inga initiativ tagits till att utveckla Järva. Istället har projekt skurits ner eller helt stoppats. Detta bevisar återigen att den grönbå majoriteten inte bryr sig om ytterstaden.

Det enda arbete som pågår är inom ramen för ”Fokus Kista-Järva”. Detta arbete är dock i praktiken ingen ny satsning, utan bara en samordning av de projekt som inte stoppats. De projekt som är kvar är mindre så kallade infill-projekt som inte har tillkommit som en del av en helhet för att utveckla Järva. Det saknas ett övergripande mål om att utveckla Järva och det saknas genomförandekraft för att få till en utveckling av området.

Vi menar att det behövs en sammanhängande satsning och en samlad plan för utvecklingen av Järva. Staden måste visa ett åtagande för att bli trovärdig i sitt utvecklingsarbete. Istället för att tomställa och sälja ut lokaler behöver nya satsningar bli av och genomförandekraften öka.

Staden behöver starta ett Fokus Järva-projekt som drivs lokalt av stadsdelsnämnderna och samtidigt har styrning från kommunstyrelsen. Övriga berörda nämnder och bolag ska delta i arbetet och bidra utifrån sina områden, exempelvis exploateringsnämnden, stadsbyggnadsnämnden, allmännyttan, utbildningsnämnden, SISAB, socialnämnden, arbetsmarknadsnämnden och trafiknämnden. Staden ska kraftsamla. I det arbetet måste många nämnder vara med och bidra från sitt håll.

Järva är en del av Stockholm. Och granne med Järfälla, Sollentuna och Sundbyberg. I det senare fallet är det korta avstånd, i meter räknat, men långt ifrån varandra i de flesta andra avseenden. Bron mellan Rinkeby och Ursvik är ett positivt undantag men ska vi fått till en sammanhängande stad krävs ett systematiskt samarbete mellan inblandade kommuner.

- En utvecklingschef ska tillsättas av kommunstyrelsen och arbeta lokalt tillsammans med stadsdelsnämnderna och samordna övriga nämnder i syfte att öka satsningarna och genomförandekraften.
- En tydlig vision för utvecklingen av Järva ska tas fram, utifrån översiktsplanens mål där social hållbarhet är en viktig del. Denna ska ligga till grund för en sammanhängande satsning och en sammanhängande plan för hela området.
- Stadsdelen ska prioriteras i nämndernas och bolagens investeringsbudgetar, bland annat för bättre stadsmiljö och fastighetsutveckling.
- Centrumområdena ska utvecklas. De centrum som är i behov av större förändringar ska använda sig av Sätramodellen, en ny framgångsrik metod från Fokus Skärholmen där centrummiljöer utvecklas tillsammans med privata fastighetsägare, stadens berörda förvaltningar samt boende och aktörer i närområdet.
- Lokala projektkontor ska öppnas i syfte att visa vad som händer i området. Fokus ska vara på aktuella projekt, genomförande och pågående utveckling. Det är viktigt att lokalbefolkningen är involverad hela vägen.
- Torgen ska rensas upp. Det måste vara nolltolerans mot ”broken windows” och det ska vara rent och städad.
- Långsiktiga lösningar ska tas fram för dagens tomställda lokaler, så som Tensta gymnasium och Kämpingeskolan.
- Skolsituationen ska ses över i syfte att utveckla en mer hållbar situation där de boende väljer lokala grundskolor med sammanhållen skoldag och sammanhållen skolgång. Skolorna är grundläggande för en socialt hållbar stadsdel. I det arbetet ska resultaten och idéerna från SISAB:s arkitekttävling användas.
- Planer som stoppats eller skurits ner ska återupptas.
- Samarbeten med innovativa aktörer som kan vara med och skapa attraktiva besökspunkter på och kring Järvafältet ska aktivt sökas.

Socialdemokraterna

- Järvaområdet ska utvecklas till en levande familjepark samtidigt som natur- och kulturvärdena fortsatt värnas.
- Projektet Rinkebystråket ska omstartas. Ambitionen med Rinkebystråket var att skapa en levande stadsmiljö med butiker och mötesplatser där gående, fordon och cyklister samsas i en trafiksäker miljö. För få lokaler har idag en verksamhet.
- Stockholm ska ta initiativ till att återstarta det kommunövergripande samarbetet med grannkommunerna, den så kallade Järvagruppen.

Mot bakgrund av ovanstående föreslås kommunfullmäktige besluta:

- Att kommunstyrelsen startar projektet Fokus Järva tillsammans med Rinkeby-Kista stadsdelsnämnd och Spånga-Tensta stadsdelsnämnd.
- Att kommunstyrelsen tillsätter en general som i samarbete med stadsdelsnämnderna leder och styr arbetet.
- Att hela staden kraftsamlar runt projektet genom att samtliga berörda nämnder och bolag bidrar till utvecklingen av Järva.

Stockholm den 18 oktober 2021

Emilia Bjuggren (S)

Maria-Elsa Salvo (S)

Anders Göransson (S)